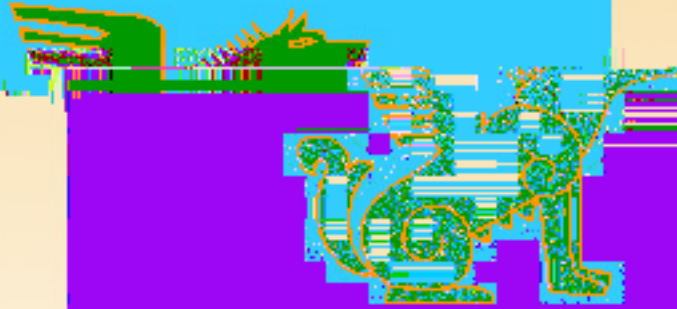

Türkçe'nin

Nogay Şivesi

Rusçadan çeviren:
Faruk Öztürk

NOGAY D L *

Rus#adan #eviren: Faruk &ZT) RK

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi

1.1.0. Genel Bilgiler

1.1.1. İsmi varyantları yoktur.

1.1.2. Nogay dili, Türk dillerinden Kıpçak grubunun alt grubundan (Kıpçak-Nogay grubu) biridir.

1.1.3. Nogay dili, Stavropol Eyaleti ve kısmen Astrahan Bölgesi, Krasnodar ve Dağıstan'da yaşayan halklar tarafından kullanılan bir dildir. Bu bölgelerde yaşayan halkların sayısı 1989 yılındaki nüfus sayımına göre 75.000 kişidir.

1.2.0. Dil Bilim

) NL) LER

Ünlüler, genellikle ağız kanalının açık olduğu durumda çıkarılan seslerdir.

		D L N DURUMUNA G&RE			
		ÖN ÜNLÜLER		ART ÜNLÜLER	
A . IZ A OIKLI . INA G&RE		Kapalı (dar)	Açık (geniş)	Kapalı (dar)	Açık (geniş)
Dudak durumuna göre	Düz	i	e, a'	ı	a
	Yuvarlak	u'	o'	u	o

/a'/ fonemi /e/ foneminden daha alçaktır.

) NS) ZLER

Ünsüzler çıkarılırken ağız kanalında ya da öteki ses organlarında bir engelleme, bir daralma, bir kapanma söz konusudur.

OIKI2 B 0 MLER NE G&RE			OIKI2 YERLER NE G&RE					
			Çift dudak	Diş-dudak	Diş eti	Diş eti-damak	Ön damak	Art damak
S) REKS Z	Kapanma ünsüzleri	Tonlu	b		d		g	
		Tonsuz	p		t		k	ķ (q)
	Daralma ünsüzleri	Tonlu	v (w)	v	z	j	y	ğ (γ)
		Tonsuz		(f)	s	ş		h
	Kapanma daralma ünsüzleri	Tonlu						
		Tonsuz				(ç, ts)		
S) REKL	Geniz ünsüzleri		m		n		ñ	
	Yan ünsüzler				l	l'		
	Çarpmalı (titrek) ünsüzler				r			

2.1.2. Sözcüklerdeki vurgu genel olarak sözcüğün son hecesindedir. Eşesli sözcükleri birbirinden ayırmak için vurgu sondan önceki heceye getirilir. Nogay dili genelde sözcüğün dil benzeşmesi varlığını sürdürmektedir (*büyük ünlü uyumu*). Bir sözcüğün ilk hecesinde kalın (/a/, /ı/, /o/, /u/) ya da ince (/e/, /i/, /ö/, /ü/) ünlü varsa ondan sonra gelen hecelerdeki ünlüler de kalın (/a/, /ı/, /o/, /u/) ya da ince (/e/, /i/, /ö/, /ü/) olur.

2.1.3. Ünsüzlerde ilerici benzeşme kuralı (örneğin; /n~/d~/t/ gibi seslerin sıralanması; /n/ sesinin sürekli ünsüzlerden sonra, /d/ sesinin tonlu ünsüzlerden sonra, /t/ sesinin tonsuzlardan sonra gelmesi) görülür, ayrıca geriletici benzeşme /zş/>/şs/, /sş/>/şs/; benzeşme /t/</ld/, /rt/</rd/, /nb/</nn/ ve yer değiştirme vb. olaylar da görülmektedir.

2.1.4. Hece çeşitleri: V, VC, VCC, CV, CVC, CVCC. Ünlü ile başlayan heceler sözcüklerin başında olurlar. Daha karmaşık yapılara sahip heceler ise alıntı kelimelere özgüdür.

2.2.0. MORFOLOJ K B LG LER

2.2.1. Kelimelerin morfemlere ayrılması her zaman hece yapılarına uymayabilir. Örneğin; tas-lar-da ‘taşlarda’ sözcüğünde hece ve morfemlere ayırma uymaktadır, ancak bi-lim-le-ri ‘onların bilgileri’ sözcüğünde uymamaktadır [bil-im-le-ri].

2.2.2. Morfolojik birimlerin fonolojik birimlere karşı koyması istisna olarak karşımıza çıkar.

2.2.3. Bakınız 2.1.3.

2.3.0. ANLAMSAL-D L B LG SEL B LG LER

Nogay dili bitişik diller grubuna girer.

2.3.1. *N ga di i de ö cü çeşi e i üçe a ı :*

a) Ad: Ad, sıfat, adıl, sayı sıfatı.

b) Fiil

c) Yardımcı öğeler: Bağlaç, ilgeç, ulaç.

2.3.2. Nogay dilinde isim grupları bulunmamaktadır.

2.3.3. *Ç e e i :* +lar/+ler ekleridir, ayrıca +nar/+ner şekilleri de vardır.

2.3.4. *İ e i g b* tamlayan ve tamlananın ilişkilerini belirtmekte ve iyelik ekleriyle gerçekleştirilmektedir. Örneğin; ata-m ‘benim babam’, ata-mız ‘bizim babamız’; til-i ‘onun dili’, bala-ları ‘onun çocukları’ gibi. Çekim grubu ise özne ve yüklem ilişkilerini belirtir ve altı ad durum eki ile gerçekleştirilir: Yalın, ilgi, yönelme, belirtme, bulunma ve ayrılma durumları. Çekim, köklerine göre yalın, iyelik ve adıl kökenli olmak üzere üçe ayrılır.

2.3.5. *N ga Di i de Ça ı a :*

a) *Yalın* : Bar- ‘git-’, al- ‘al-’.

b) *İşteş* : -ı /-i ekleriyle yapılır: Yar- ‘koş-, sıçra-, sek-’ → yar-ıs- ‘atla yarış-’, kel- ‘gel-’ → kel-is- ‘birbirlerine gel-, anlaş-’.

c) *Dönüşlülük* : -ı /-i , - eklerini taşır: Yuv- ‘yık-’ → yuv-ın- ‘yıkın-’.

ç) *Edilgen* : -, -ı /-i ; - , -ı /-i : At- ‘at-’ → at-ıl- ‘atıl-’, basla- ‘başla-’ → basla-n- ‘başlan-’.

d) *Ettirgen* : **-dı /-di ; -ı /-i** : Aylan- 'dön-' → aylan-dır- 'döndür-'; -, **-ı /-i** :
 otur-'otur-' → otur-t- 'oturt-'; **-ga /-ge , -gı /-gi** ; **- a /- e , - ı /- i** ; -, **-a /-e ,**
-ı /-i : Yat- 'yat-' → yat-kar- 'yadır-', tu's- 'düş-' → tu's-ir- 'düşür-'; **-gı /-gi -; - ı /**
- i -, -ı /-i : tur- 'dur-' → tur-gız- 'durdur-'.

E e i Tü biç i e i:

- 1) *Nicelik nitelemesi* : **- ı a/- i e**: At- '(silâh) at-' → at-kıla- 'arasıra (silâh) at-'.
 2) *Eylemin kalite nitelemesi* : **-iñ ı a/-iñ i e** (şiddetlendirme): bas- 'bas-' → bas-ıñkırâ
 'şiddetle bas-'; **-ı ı a/-i i e** (hafifletme): ku'l- 'gül-' → ku'lımsıra- 'gülümse-'.

N ga di i de fii i i i üç çeşidi a dı : Bi di e i i, şa i i e i e i i

Şa i i üç şekilde görülür.

- 1) *Şart kipi şimdiki-gelecek zaman:*

Ben		-m
Sen		-n
O	Fiil + -sa/-se +	X
Biz		-m4z/-miz
Siz		-54z/-5iz
Onlar		-lar/-ler
Bar-sa-m 'gitsem'		

- 2) *Şart kipi geçmiş zaman:*

Ben		-m		-m
Sen		-n		-n
O	Fiil +	-gan/-gen	X	X
Biz		-kan/-ken	-m4z/-miz	bol- -sa+ -m4z
Siz			-54z/-5iz	-54z
Onlar			-lar/-ler	-lar
Bar-gan bol-sa-m 'gitmiş olsam'				

- 3) *Dilek-şart kipinin hikâyesi:*

Ben		-m		-m
Sen		-n		-n
O	Fiil +	-sa/-se+	X	X
Biz			-m4z/-miz	e- -di+ -miz
Siz			-54z/-5iz	-5iz
Onlar			-lar/-ler	-ler
Bar-sa-m e-di-m 'gitseydim'				

İ e i nin ise iki şekli vardır:

1) *İstek kipi şimdiki-gelecek zaman:*

Ben			-man/-men
Sen			-s45/-si5
O	Fil +	-gay/-gey	X
Biz		-kay/-key	-m4z/-miz
Siz			-s4z/-siz
Onlar			-lar/-ler

Bar-gay-man, bar-gay-sıñ, bar-gay, bar-gay-mız, bar-gay-sız, bar-gay-lar
'gideyim', 'gidesin', 'gide', 'gidelim', 'gidesiniz', 'gideler'.

2) *Emir kipi şimdiki-gelecek zaman:*

	Teklik		0 okluk	
I. 8ah4s	bar-ay-4m	<i>gideyim</i>	bar-ay-4k	<i>gidelim</i>
II. 8ah4s	Bar	<i>git</i>	bar-454z	<i>gidiniz</i>
III. 8ah4s	bar-s4n	<i>gitsin</i>	bar-s4n-lar	<i>gitsinler</i>

2.3.6 Şahı g b özne ve yüklemnin sentaks ilişkilerini gösterir ve aşağıdaki eklerle gerçekleştirilir.

1) *Teklik ve çokluk şahıs eklerinin tam şekli:*

	Teklik	0 okluk
I. 8ah4s	+man/+men	+m4z/+miz
II. 8ah4s	+s45/+si5	+s4z/+siz
III. 8ah4s	X	+lar/+ler

2) *Teklik ve çokluk şahıs eklerinin kısaltılmış şekli:*

	Teklik	0 okluk
I. 8ah4s	+m, +4m/+im	+m4z/+miz, +4m4z/+imiz, +4k/+ik
II. 8ah4s	+n, +45/+i5	+54z/+5iz, +454z/+i5iz,
III. 8ah4s	X	+lar/+ler

Za a g b bildirme kipinin şimdiki, geniş, gelecek ve geçmiş zamanları ile gösterilir.

Ge iş Za a

Ben		-man/-men
Sen		-s45/-si5
O	Fiil + -a/-e +	X
Biz		-m4z/-miz
Siz		-s4z/-siz
Onlar		-lar/-ler

Bar-a-man 'giderim', bar-a-sıñ 'gidersin'.

Şi di i Za a

Ben		-man/-men
Sen		-s45/-si5
O	Fiil+ -a/-e, -y+ yat-	X
Biz		-m4z/-miz
Siz		-s4z/-siz
Onlar		-lar/-ler

Bar-a yat-ır-man 'gidiyorum'.

Ge ece Za a

Gelecek zamanın iki şekli vardır:

1) *Belirsiz gelecek zaman:*

Ben		-man/-men
Sen		-s45/-si5
O	Fiil + --r, ar/-er +	X
Biz		-m4z/-miz
Siz		-s4z/-siz
Onlar		-lar/-ler

Bar-ar-man 'büyük bir ihtimalle gideceğim'.

2) *Belirli gelecek zaman:*

Ben		-man/-men
Sen		-s45/-si5
O	Fiil + -ayak/-eyek +	X
Biz		-m4z/-miz
Siz		-s4z/-siz
Onlar		-lar/-ler

Bar-ayak-man 'gitmek zorundayım'.

Geçmiş Zaman

Geçmiş zamanın beş şekli vardır:

1) *Görülen geçmiş zaman:*

Ben				-m
Sen				-5
O	Fiil +	-d/-di		X
Biz		-t/-ti		-mız/-miz
Siz				-5ız/-5iz
Onlar				-lar/-ler

Bar-dı-m 'gittim'.

2) *Öğrenilen geçmiş zaman:*

Ben				-man/-men
Sen				-s45/-si5
O	Fiil +	-gan/-gen		X
Biz		-kan/-ken		-mız/-miz
Siz				-s4ız/-siz
Onlar				-lar/-ler

Bar-gan-man 'gitmişim'.

3) *Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi:*

Ben					-m
Sen					-n
O	Fiil +	-gan/-gen	e-	-di+	X
Biz		-kan/-ken			-miz
Siz					-5iz
Onlar					-ler

Bar-gan e-dim 'gitmiştim'.

4) *Öğrenilen geçmiş zamanın rivayeti:*

Ben					-me
Sen					-sin
O	Fiil +	-gan/-gen	e-	-ken+	X
Biz		-kan/-ken			-miz
Siz					-siz
Onlar					-ler

Bar-gan e-ken-men 'gitmişmişim'.

5) Görülen geçmiş zamanın hikâyesi:

Ben			-man/-men
Sen			-s45/-si5
O			X
Biz	Fiil +	-4p/-ip	-m4z/-miz
Siz			-s4z/-siz
Onlar			-lar/-ler

Bar-ıp-man 'gittiydim'.

Nogay dilinde *ışa e e e a a a t* işaret zamirleri ve ad durum ekleriyle gerçek-leştirilir.

Fii de i e e i şunlardır: -ma/-me, -ba/-be, -pa/-pe: al- (+), al-ma- (-).

2.3.7 Ke i e ü e i i i e i:

İsimler, nicelik, iyelik ve çekim olmak üzere üç kategoriye ayrılır. Sıfatlar ise nitelik sıfatları ve izafi sıfatlar olmak üzere ikiye ayrılır. Nitelik sıfatları üçe ayrılır:

- 1) *Küçültme sıfatları* : +ga a/+ge e, + a a/+ e e: Küçük 'küçük' → küçük+kene 'küçücük'; +t a /+i e, + a /+ e : Kattı 'zalim' → kattı+rak 'zalimce'.
- 2) *Pekiştirme sıfatları* : Kızıl 'kırmızı' → kıpkızıl 'kıpkırmızı'.
- 3) *En üstünlük derecesi*: Bek iyi 'pek iyi', eñ u'lken 'en büyük'.

Zarfların sıfatlardan pek farkı yoktur.

Sa t ı fa a t

Bir 'bir', eki 'iki', u'ş 'üç', do'rt 'dört', bes 'beş', altı 'altı', eti 'yedi', segiz 'sekiz', toğuz 'dokuz', on 'on', on bir 'on bir', yırma 'yirmi', yırma bir 'yirmi bir', otuz 'otuz', kırk 'kırk', elli 'elli', alpıs 'altmış', etpis 'yetmiş', seksen 'seksen', toksan 'doksan', yu'z 'yüz', miñ 'bin'.

Za i e

- a) *Şahıs zamirleri* : Men 'ben', sen 'sen', ol 'o', biz 'biz', siz 'siz', olar 'onlar'.
- b) *Dönüşlülük zamirleri* : O'zim 'kendim', o'ziñ 'kendin', o'zi 'kendisi', o'zimiz 'kendimiz', o'ziñiz 'kendiniz'.
- c) *Aitlik ekli şahıs zamirleri* : Men+iki 'benimki', sen+iki 'seninki' ...
- ç) *Eşitlik zamirleri* : Men+dey 'bence', sen+dey 'sence' ...
- d) *Sıfat zamirleri* : Men+iñ 'benim', sen+iñ 'senin' ...
- e) *İşaret zamirleri* : Bul 'bu', şul 'şu', ol 'o' ...
- f) *Belirtme zamirleri* : Ba'ri 'hepsi', bu'tu'n 'bütün', a'r bir 'her bir', bir neşe 'birkaç'.
- g) *Soru zamirleri* : Kim 'kim', ne 'ne', neçe 'kaç', kaysı 'hangi', kalay 'nasıl' ...

ğ) *Belirsiz zamirler*
d.

: Bir kim '*biri*', kim di '*birisi*', bir zat '*bir şey*', kayda

c) *Bağlaçlar*

1) Bildirme bağlaçları:

E : Men em ol '*ben ve o*'.

Me /be / e : et pen may '*et ve yağ*'.

2) Karşıt anlamlı bağlaçlar:

A a '*ama*', *e* '*ancak*'.

2.4.0 ÖEK M & RNEKLER***Ad D***

İşareti

Yalnız	bu	<i>bu</i>	sol	<i>şu</i>	ol	<i>o</i>
İlgili	mu+n45	<i>bunun</i>	so+n45	<i>şunun</i>	o+n45	<i>onun</i>
Yüklemeli	mu+n4	<i>bunu</i>	so+n4	<i>şunu</i>	o+n4	<i>onu</i>
Yüklemeli	bu+ga	<i>buna</i>	so+ga	<i>şuna</i>	o+ga	<i>ona</i>
Bulunma h:li	mu+nda	<i>bunda</i>	so+nda	<i>şunda</i>	o+nda	<i>onda</i>
Ayrılma h:li	mu+nnan	<i>bundan</i>	so+nnan	<i>şundan</i>	o+nnan	<i>onun</i>

2) Fiilden sıfat yapım ekleri:

- , -ı /-i : Aş- 'aç-' → aş-ık 'açık'.
 -gı /-gi , -ı /-i : Yaşır- 'sakla-' → yaşır-ın 'saklanan'; kız- 'kız-' → kız-gın 'kızgın'.
 -gış/-giş, - ış/- iş : Yırt- 'yirt-' → yırt-kış 'yırtıcı'.
 -a /-e ; -ga /-ge ; - a /- e : Kork- 'kork-' → kork-ak 'korkak'.

İ i de a f a t e e i

- +şa/+şe : Nogay 'Nogay' → Nogay+şa 'Nogayca'.
 +ı a /+i e : Erte 'erken' → erte+rek 'erkenden'.
 +da /+de , + a /+ e , + a /+ e : Tiri 'diri' → tiri+ley 'diri diri'.

Sı a a t ı f a a t t a t t

- +ı şı/+i şı, + şı/+ şı: Bir 'bir' → bir+ınşı 'birinci', eki 'iki' → eki+nşı 'ikinci', ...

T a t ı f a a t t a t t

- +a /+e : U'ş 'üç' → u'ş+ev 'üç kişi', altı 'altı' → alt(ı)+av 'altı kişi', yediden sonra
 +ı /+i : Segiz 'sekiz' → segiz+lik 'sekiz kişi'.

Ü e ş i e a t ı f a a t t a t t

- +a /+e , + a /+ e ; + a /+ e , + a a /+ e e : On+ar-on+lap-on+arlap 'onar', altı+sar 'altısar'.

Ke i i a t ı f a a t t a t t: Altı+dan bir 'bir bölü altı ($\frac{1}{6}$)'**Fü e i a t a t**

1) İsimden fiil yapım ekleri:

- + a /+ e : Tuz 'tuz' → tuz+la- 'tuzla-', bas 'baş' → bas+la- 'başla-'.
 +a /+e : Köğ 'mor' → köğ+er- 'morar-'.
 +ga /+ge : Suv 'su' → suv+gar- 'içir-, sula-', es+ker- 'hatırla-'.
 +a /+e : San+a- 'say-'.

İsim+	et- :	kulluk et- 'çalış-'.
	bol-:	sav bol- 'sağ ol-'.

2) Fiilden fiil yapım ekleri:

alıp kel-> akel- 'getir-'.

alıp ket-> aket- 'götür-'.

- a) Devamlılık : Kele yat- 'şu anda yaklaş-'.
 b) Anilik : Aytıp sal- 'pot kır-'.
 c) Başlayıcılık : Ala kör- 'almağa çalış-'.
 ç) Bitmişlik : Okıp şık- 'okuyup bitir-'.
 d) Başkasına yönelik : Okıp ber- 'başkaları için oku-'.

2.5.3 *T a a a t S e a t*

- 1) *İsim Tamlaması*: Onıñ okuvı ‘*onun okuması*’, bõri ini ‘*kurdun ini*’, meniñ atam ‘*benim babam*’.
- 2) *Sıfat Tamlaması*: Tas köpir ‘*taş köprü*’, iygi a’dem ‘*iyi adam*’, mıñ koy ‘*bin koyun*’, kelgen adam ‘*gelen adam*’, yahşı yazuv ‘*güzel, iyi yazı*’.

Cü e Ya t t

°*Za f-ö e- e a a ı t- ü e* (°=belirteç)

Bu’gu’n oglım meni saga iyberdi ‘*bugün oğlum beni sana gönderdi*’.

2.5.4 *Bağ aç t bi eşi cü e*: A’demniñ körki oprük, merektin körki yapırak ‘*adamın güzelliği görünüşünde, ağacın güzelliği yapraklarında*’.

Bağlaçlı bileşik cümle: Men kniga aldım, ama jurnal almadım ‘*ben kitap aldım, ama dergi almadım*’.

Bağlaçsız girişik/karmaşık cümle: Men şalışka barmasam eken, hatın barsa eken ‘*keşke ot biçmeğe gitmeseydim, karım gitseydi*’.

Bağlaçlı girişik/karmaşık cümle: yayımga bara almadım, nege deseñ avarıp kaldım ‘*toplantıya gidemedim, çünkü hastaydım*’.

2.6.0 **KEL ME HAZ NES**

Nogay dilinin Kazak ve Karakalpak dilleriyle benzerlikleri vardır, ayrıca Arapça, Farsça ve Rusçadan alıntı kelimeler de bulunmaktadır.

Arapça ve Farsça alıntı kelimeler genellikle dinî kelimelerdir. Rusçadan alıntı kelimeler, Sovyetler Birliğinde yaşayan halkların dilleriyle ilgili olmakla birlikte, Nogay dilinin genel kelime hazinesinin temelini oluşturmaktadır.

KAYNAK

БАСКАКОВ, Н. А. АСДЕФГHIJF JKLIH. В книге «Языки мира: Тюркские языки. Кыргызстан: Бишкек., 1997-328-335 с.»

BASKAKOV, N. A.: “*N ga Di i Dü a Di e i-Tü Di e i* [Yazıki Mira-Turkskiye Yazıki. İzdatelskiy Dom Kırgızistan]: 3. Baskı, Bişkek 1997, 543 s. Kırgızistan Yayımevi s. 328-335.